

Magyar Helsinki Bizottság

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG JELENTÉS

A FŐVÁROSI BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI INTÉZET II. OBJEKTUMÁBAN TETT LÁTOGATÁSRÓL

2007. AUGUSZTUS 7-9.

A látogatás¹ során az intézet vezetése, parancsnoka és munkatársai a lehető legnagyobb mértékben igyekeztek segíteni a megfigyelők munkáját. A látogatásról minden fogvatartottat értesítettek, a fogvatartottaknak lehetőségük volt arra, hogy a kérelmi lapon jelezzék, amennyiben a megfigyelőkkel konzultálni kívánnak. Az intézet vezetése vonatkozó kérdéseink megválaszolása céljából külön kimutatást készítettek, és minden egyéb kért információt és dokumentumot megadtak. Az intézet minden részlegét, körletét lehetőségünk volt megtekinteni.

A látogatáson részt vett a Bizottság orvosa dr. Méhes Mária, dr. Németh Nóra, dr. Tóth Balázs, dr. Győző Gábor és Sárosi Péter.

I. Alapvető adatok, információk

Az intézetet 1912-1922. között épült. Az egyes szinteken 14-16 között mozog a zárkák száma szintenként. Tekintettel arra, hogy az épület a BRFK kezelésében van, egyetlen felújítást sem lehet a rendőrség engedélye nélkül elvégezni.

Létszám adatok

Az intézet teljes befogadó képessége **237 fő**, az intézetben fogva tartottak tényleges száma a látogatás napján **431 fő** volt, ez **180 %-os** telítettséget jelent. A parancsnok elmondása szerint az átlagos telítettség az elmúlt egy évben **160 %**, a fogvatartottak átlagos létszáma **380 fő** volt. A létszám a látogatást megelőző 1 hónapban ugrott meg ilyen látványosan, ennek oka nem ismeretes.

A személyzet adatai

A **személyzet létszáma** a következő szerint alakul. Összesen **112 fő** alkalmazott illetve megbízási jogviszony keretében működő személy dolgozik az intézetben, ez **1:3.5 (személyzet/fogva tartott) arányt** jelent.

A meglévő személyzet létszáma kategóriánként:

Vezetőség: 4 fő (+1 titkárnő)

Biztonsági osztály: 81 fő

orvos: 1 fő

fogorvos: 1 fő megbízási jogviszonyban

egyéb: 19 fő (bv. osztály, gazdasági osztály, pszichológus, lelkész)

¹ A Magyar Helsinki Bizottság 2007. évi börtönmegfigyelő programja az Európai Bizottság és a Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe támogatásával valósult meg.

A fogvatartottak adatai

Végrehajtási fokozat szerint! (Mivel a látogatás során az adatok rögzítése elmaradt, a december 29-ei állapot szerinti számok szerepelnek a jelentés ezen pontjában)

Fegyház: 3 megőrzéses
Börtön: 15 + 7 megőrzéses
Fogház: 30 + 1 megőrzéses
Elzárás: nincs
Előzetes letartóztatottak száma: 369

Biztonsági fokozat szerint

I.: 6 fő   **II.:** 12 fő   **III.:** 396 fő
IV.: 11 fő

Specifikus csoportok szerint

Drogprevenciós részleg: nem működik

Gyógyító-nevelő csoport: nem működik

Átmeneti csoport: nincs

Külföldi: 58 (román, szerb, bolgár, moldáv, ukrán, litván, szlovák, orosz a jellemző állampolgárság)

Férfi: 358   **Nő:** 67

Enyhébb végrehajtási szabályok alatt állók: nincs

Fiatalkorú: nincs

Különleges biztonságú zárka: nincs

Nemi erkölcs elleni zárka: a szemérem elleni erőszak és az erőszakos közöszléléssel gyanúsított fogva tartottak számára saját védelmük érdekében kijelölt zárka van.

II. Fizikai körülmények

Zárkák, fizikai körülmények

A börtön közepes méretű, de előzetes házhoz képest a nagyobbak közé tartozik. 6 szinten található zárkák, egy-egy szinten 14-16, melyekben 2-16 fő közötti létszámot helyeznek el.

Az intézet a látogatás napján saját kimutatása szerint 31 zárkában tudta biztosítani a jogszabályban előírt mozgásteret, ez 81 fő jogszerű elhelyezését jelenti, míg 350 fő elhelyezése a mozgástér szempontjából nem felel meg az előírásoknak (36 zárka).

Az intézet kimutatása szerint a legkisebb 1 főre jutó mozgásrét 2.2 m², azonban a valóságban, ha levonjuk a nem mozdítható tárgyakat a bruttó alapterületből akkor ez **az érték kevesebb, mint**

1 m².

Az intézmény fizikai állapotáról általánosságban elmondható, hogy korszerűtlen, nem felel meg a kor kihívásainak. A fizikai körülményekkel kapcsolatban sok fogvatartott jelezte panaszát.

Körletek, zárkák

A zárkák állapota átlagosnak mondható, vagyis többé-kevésbé leromlott állagúak. Komoly probléma azonban, hogy nincs minden zárkában elkülönített, külön szellőzésű WC, ezek kialakítása most van folyamatban. Van olyan zárka, ahol több mint 10 fogva tartott használja közösen az el nem különített mellékhelyiséget.

Van „dühögő zárka”, melyet azonban nagyon ritkán használnak, 2006. évben egy alkalommal került erre sor.

4 férfi és 1 női fegyelmi zárka van, ezeket összesen 62 alkalommal használták tavaly.

A nemi erkölcs elleni zárka a 6. szinten található.

Az ágyneműk és törölközők cseréjére kéthetente kerül sor.

Az intézeten és körleten belüli mozgás keretei

Az előzetes letartóztatottak az intézet területén csak kísérettel, felügyelet mellett mozoghatnak. A dolgozó fogva tartottak a körleten szabadon mozoghatnak (börtön és fogházfokozatúak is), a munkahely területén pedig a biztonsági csoportba sorolásuknak megfelelően.

A szabad levegőn tartózkodás minden fogvatartott számára biztosított, napi egy órán át. Erre a célra egy kis részekre osztott udvar szolgál, többen panaszkodtak arra, hogy a hely nem elegendő annyi fogva tartott szabad mozgásának biztosítására, amennyien egy időpontban kinn tartózkodnak.

Befogadáskori tájékoztatás

A vezetőség tájékoztatása szerint a fogvatartottakat befogadáskor írásban tájékoztatják jogaikról. Magyarul nem beszélő külföldiek részére rendelkezésre áll idegen nyelvű tájékoztató, ill. tolmács vagy az adott nyelvet beszélő bv állomány segítségével nyújtanak számára tájékoztatást. Az írni-olvasni nem tudókat jogaikról, kötelezettségeikről, a házirendről szóban tájékoztatják.

Fürdés, higiénia

A dolgozók és az elítéltek naponta fürödhetnek, az előzetes férfi fogva tartottak hetente egy alkalommal, az előzetes női fogva tartottak hetente 2 alkalommal, illetve orvosi javaslatra mindenki egészségügyileg indokolt gyakorisággal. Szállítás előtt külön fürdési lehetőség van.

Az egyik legtöbb panaszt a megfigyelők a személyes meghallgatások során a higiéniai körülményekkel kapcsolatban hallották. A női részlegen közel az összes zárkában elhangzott, hogy a látogatást megelőző néhány héten egyáltalán nem kaptak a zárka és a mellékhelyiség tisztán tartásához szükséges eszközöket, azt a tájékoztatást kapták, hogy a beszerzésükre nincsen pénz.

A parancsnok tájékoztatás értelmében a szakterületek kiemelt figyelemmel kísérik parancsnoki utasítás alapján a tisztasági csomagok és tisztítószeres megfelelő kiadását, és a vonatkozó

rendeletnek megfelelő zárkaberendezés kialakítását.

Külön problémaként jelentkezett mindenütt azon edények állapota, melyekben az ételt szolgálják fel. Minden szinten jelezték, hogy az edények mindig ragadnak, abból enni nincsen gusztusa senkinek. A megfigyelők szemrevételezték az ebédosztás során az edényeket, valamint azokat is, melyeket már elmostak, és minden esetben a panasszal megegyező tapasztalatuk volt. A bv. személyzete szerint a műanyag edények nem koszosak, hanem a tisztításhoz használt vegyi anyag oldja meg a műanyagot, attól ragadhatnak az edények. A megfigyelők szerint ez sem megnyugtató magyarázat, ebben az esetben indokolt lenne más anyagot használni a tisztításhoz.

A parancsnok a jelentésre adott írásos válaszában megjegyezte, hogy a gazdasági osztály illetékes munkatársát utasított az edények állapotának megvizsgálására, és annak eredménye alapján – a lehetőségek keretein belül – elrendeli mellékhatásoktól mentes mosogatószer beszerzését.

III. Étkezés és orvosi ellátás

Étkezés

Az étkezéssel kapcsolatban számos panasz hangzott el, különösen a mennyiségre vonatkozóan. A látogatás második napján volt pl. alma és paprika is az ételhez, a parancsnok-helyettes úr engedélyével a megfigyelők fényképfelvételt készítettek ezekről, melyek mérete együttesen nem haladja meg egy öngyújtóét, valamint már ebédkor kiosztották azt a sajtot, melyet tárolni 5-10 fok között lehet (30 fok volt a zárkában), és a sajt a vacsora részét képezte.

Az étrend kifejezetten egyhangú, mindig rizs és tészta van, az átadott étlap szerint pl. július első 20 napján 14 alkalommal volt az étrendben a két étel.

Az étkezés egyhangúságával kapcsolatban a Parancsnok az írásos válaszában megjegyezte, hogy egyeztetést kezdeményezett az élelem ellátását biztosító cég vezetőjével annak érdekében, hogy a napi központi norma terhére (ami 400Ft + ÁFA) a lehetséges legváltozatosabb étkezést biztosítsa, az ételadagok megváltoztatása tekintetében pedig megvizsgálhatja a közbeszerzésben elnyert szerződésben foglaltak módosításának lehetőségét.

A kiétkezésre havonta két alkalommal van lehetőség, egy alkalommal 15.000r forint értékben. Az árakkal kapcsolatban – más intézetekhez hasonló – itt is sok panasz érkezett, s ebben az esetben a megfigyelők egyetértettek a panaszokkal, a véletlenszerűen kiválasztott termékek a „kinti” kiskereskedelmi árakhoz képest is 30-70%-kal magasabbak. Néhány termék ára a megadott árlistáról:

Joghurt: 120 forint

Tej 1l: 260 forint

10 dkg téliszalámi vcs: 420 forint

Sport szelet (kicsi): 80 forint

Ásványvíz: 120 forint

Írásos válaszában a Parancsnok a kiétkezési árakkal kapcsolatban közölte, hogy az intézet 2007. július 12-én háromoldalú szerződés kötött, melynek alapján a kiétkeztetés biztosítására a jövőben egy országos hálózat keretein belül kerül majd sor, az árképzés alapját pedig egy fővárosi kiskereskedelmi üzlet árcsoportjai képezik majd, melytől legfeljebb 10%-kal lehet eltérni.

Orvosi ellátás

A megfigyelő csoport orvosának, illetve tagjainak általános tapasztalatai kedvezőek, az átlagosnál kevesebb panasz hangzott el az egészségügyi ellátással kapcsolatban.

A részletes orvosi jelentés a következő:

2007. augusztus 8.-n és 9.-n a Magyar Helsinki Bizottság börtönmegfigyelő programja orvos munkatársaként a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet Gyorskocsi utcai Intézetében jártam a fogvatartottak egészségügyi ellátásának megfigyelése céljából.

A két napon összesen tíz fogvatartott jelzett egészségügyi ellátással kapcsolatos panaszt, de beszélgetés közben közülük többről kiderült, hogy valójában nem az egészségügyi ellátással, hanem fogvatartásuk más tényezőjével kapcsolatos a problémájuk.

Mielőtt a részletes ismertetésre rátérnék, el kell mondanom, hogy az intézmény minden dolgozója, a vezetőktől az egészségügyi személyzet képviselőiig mindenki rendkívül udvarias és segítőkész volt velem, ami nagyban megkönnyítette munkámat. Külön szeretném kiemelni az épp ekkor szolgálatban levő ápolónőt, aki fejből tudta szinte az összes panaszos betegségét, gyógyszereit, minden lényeges problémáját, szóval egészen lenyűgözött tudásával, okosságával, jártasságával. Ottlétem alatt több fogvatartottat is behoztak hozzá, s az is nagyon tetszett, ahogyan szót értett velük. Úgy gondolom, dicséretet érdemel, s valószínűleg a többiek is hasonlóan jó munkaeurók és emberséges dolgozók, ami nagyon megnyugtató számomra. (Hiszen ő nem is vezető, ő egyszerűen egy az egészségügyi személyzet tagjai közül.)

T. A. 31 éves fogvatartott: Bal térde súlyos beteg, állandóan „kiugrik” a térdkalácsa, emiatt április 6. óta betegszobán van. Nagyon rendesek vele, minden gyógyszert megkap, de szüksége lenne fizioterápiás kezelésre, ami Balassagyarmaton érhető el, egyszer már kapott ilyen kezelést, de tulajdonképpen folyamatosan szüksége lenne rá. Elmondása szerint az orvosok műtétet javasoltak, de az csak szabadulása után jöhetne szóba. – Beszélgetés közben világossá vált, hogy nem az egészségi ellátással van gondja, hanem úgy érzi, egy tévedés miatt tartják fogva, ebben szeretne segítséget kérni. – Ami a dolog orvosi részét illeti: éppen mostanra sikerült időpontot egyeztetni számára Balassagyarmaton, szeptember 3.-tól 17.-ig mehet oda ismételt fizioterápiás kezelésre. (Erről ő még nem tudott, a rendelőben az ápoló mutatta nekem az értesítést, ami aznap érkezett meg.)

Sz. Gy. (szül.:1967.01.03.) Magas vérnyomás miatt orvosi kezelés alatt áll évek óta. Sokszor rosszul érzi magát, szédül, zibbad a karja, mégsem kap ilyenkor soron kívül orvosi ellátást. Orvosi dokumentációját átnézve, ill. a látogatásomkor épp szolgálatban levő szakápolóval is átbeszélve ill. a fogvatartottal ismét elbeszélgetve, a következő kép rajzolódott ki bennem. Nevezett korábban nem is szedett rendszeresen gyógyszert a vérnyomására, úgy kellett őt rábeszélni a gyógyszeresedésre. Befogadáskor 180/120 Hgmm volt a vérnyomása, ami igen magas, úgyhogy a szakma szabályainak megfelelően mindjárt kombinált gyógyszeres kezelést indítottak nála, amit aztán kezdetben ill. sz.sz. gyakoribb, majd ritkuló időközönként történő vérnyomás-ellenőrzés mellett többször módosítottak. Jelenleg már háromféle vérnyomáscsökkentőt kap, és legutóbb - kérésére -altatót is rendelt számára az orvos. Aktuálisan én közel 160/100 Hgmm vérnyomást mértem nála, egyébként a havonkénti ellenőrzések során az utóbbi időben 150/120 ill. 135/90 Hgmm volt a vérnyomása. Megpróbáltam megértetni vele, hogy a vérnyomás beállítása folyamatos együttműködést kíván az orvos (eü. személyzet) és a páciens között, s gyakran hosszú időt vesz igénybe, mire sikerül a legjobb gyógyszer-kombinációt megtalálni. Sajnos még a legtökéletesebb beállítás mellett sem garantálható a teljes panaszmentesség, különösen az ő esetében, aki – amint elmondta – sokat rágódik azon, hogy mért kell itt lennie. Teljes egyetértésre nem tudtunk jutni, ő ugyanis azt szeretné, ha a nap bármely szakában, amikor nem érzi jól magát, soron kívül kaphatna gyógyszert. Ez még „kint” sem megy, egyébként is az a cél, hogy napi egy- maximum kétszeri gyógyszerbevétel mellett tudjuk jó értékre (140/90 Hgmm alá) beállítani a betegek vérnyomását.

P. I. (szül.:1972.08.16.) A Helsinki Bizottság munkatársának azt panaszolta, hogy megverték, veséje sérült. Orvosi dokumentációjában erről semmiféle adat nincs, befogadásakor nem szólt erről, az orvosi vizsgálat külsérelmi nyomot vagy bármilyen testi sérülésre utaló adatot nem talált. Sem a befogadásakor, sem később, egyszer sem panaszkodott az orvosnál bántalmazásra ill. vesetáji fájdalomra. Amikor megkérdeztem, hogy is van ez, azt felelte, azért nem akart szólni, mert az ügyvédjére várt. Egyébként befogadásakor kábítószerfüggést említett, emiatt az ennek megfelelő gyógyszeres kezelést kapta, fokozatosan leépítve ezeket a gyógyszereket. Többször előfordult, hogy jelentkezett orvosi vizsgálatra, aztán végül mégsem ment el az orvoshoz. Július 9. óta már semmilyen gyógyszert nem szed. Amikor megvizsgáltam, jobb veséjét érzékenynek jelezte, ezért egy gyorsteszt-vizsgálattal megnéztük a vizeletét, de abban semmi kórosat nem találtunk. Ha esetleg igaz lenne is a bántalmazás ténye (amit a fentiek alapján erősen kétek), akkor sem lehet most utólag bizonyítani, ezt neki is megmondtam. Azt javasoltam, hogy a jobboldali derékfájása miatt jelentkezzen orvosi vizsgálatra, s majd elküldik szakvizsgálatokra, hogy kiderítsék, van-e baja a veséjének, vagy mi okozza a fájdalmát. (A negatív vizelet lelet ellene szól a vesebántalomnak.)

P. M. (szül.: 1974.11.17.) Arra panaszkodott, hogy bár psoriasis van, semmilyen gyógykezelést nem kap. A kartonjában azonban le van írva, hogy rendszeresen kapja a Diprosalic kenőcsöt és oldatot, sőt bőrbetegsége miatt engedélye van naponkénti fürdésre, külön szállításra, szóval többféle kedvezményben is részesül. Amikor ezekre a tényekre rámutattam, azt felelte, hogy az a Diprosalic mennyiség, amit ő itt kap, pár nap alatt elfogy, kint akármennyit tudott szerezni, mert jóban volt a gyógyszeréssel. Ezt vitattam, ugyanis ez a készítmény vényköteles, recept nélkül nem juthat hozzá, és a bőrgyógyász sem írhatja fel hetente. Egyébként a bőre testszerte rendkívül szép volt, s a psoriasis nyoma csak a tenyerén és a két könyökén látszott, de ott is igen enyhe formában. Mikor ezt is megmondtam neki, megsértődött, és elvonult.

Á. Z. (szül.:1981.11.15.) Már befogadásakor (f. év márc. 09-én) panaszt tett, mert a rendőri intézkedéskor bántalmazták, bal fülét ütés érte. Emiatt a Markó utcából elvitték a János Kórház Fülészeti Szakrendelésére, ahol az orvos leírta, hogy (idézet a kartonjában található leletből) a bal fülben részben véralvadékkal fedett dobhártya-perforáció észlelhető. A panasa az, hogy emiatt egyszer már meghallgatták, de azóta semmi nem történt. Fél, hogy el lesz felejtve a dolog, holott neki azóta is rossz a hallása a bal fülére, és néha fáj is az a füle. Márc. 28-án Tökölön ismét látta fül-orr-gégész, aki akkor már baloldalon behúzott dobhártyát – maradvány-tünet -, ill. orrsövényferdülést írt le, és orrcsepp használatát, ill. távozást követően orrsövény-műtét végzését ajánlotta. Áprilisban hallásvizsgálata volt, ami igazolta a baloldali halláscsökkenést; májusban baloldali fülfájás miatt antibiotikus kezelést és fájdalomcsillapító-gyulladáscsökkentő gyógyszert kapott. (Maripen Extra, Paracetamol.) Júniusban ismét panaszkodott a fülére, de a felajánlott vizsgálatba (Tököl, fülészet kontroll) nem egyezett bele.

Végül azt mondta nekem, hogy őt tulajdonképpen nem az orvosi része izgatja a dolognak, hiszen orvosilag megkapta a szükséges és lehetséges kezelést, hanem a jogi, hogy t.i. „elakadt az ügye”, elfeledkeztek a panaszáról. Kollégáim megnyugtattak, hogy ez nincs így.

K. V. (szül.: 1979.04.03.) Azt panaszolta, hogy nem kapja azt a gyógyszert, ami gyomorfekélye miatt járna neki. (Refluxon.) Dokumentációjában utánanézvén azt találjuk, hogy befogadásakor felsorolta a gyógyszereit, de közülük a Refluxon csak gastroenterológus szakorvosi javaslat birtokában adható, akkor is csak 6 hónapig, s a gastroenterológus csak akkor rendelheti, ha gastroscopiával (gyomortükrözéssel) igazolja, hogy indokolt ennek a gyógyszernek a szedése. Ezért elküldték Tökölre szakorvosi vizsgálatra, de ő nem egyezett bele a gastroscopiába. Ezért nem kaphatott szakorvosi javaslatot, így egy másik gyógyszert rendeltek számára, (Quamatel), ami szabadon rendelhető, nem kell hozzá ismételt tükrözés és ismételt szakorvosi javaslat. Egyébként minden korábbi gyógyszerét hiánytalanul megkapja. Amikor ezt elmondtam neki, azt felelte, neki megvan a szakorvosi javaslata, s a felesége be fogja hozni. (Mert ezt már a kollégák is mondták neki.)

Egyébként megvizsgáltam és semmiféle kóros eltérést nem találtam nála, s ezt meg is mondtam neki.

P. T. (szül.: 1952.03.20.) Ízületi gyulladása miatt még bekerülése előtt vizsgálták a László Kórházban, s egy erős gyógyszert kapott, ami használt is neki. (Methotrexat) Az orvos akkor felhívta a figyelmét, hogy ha majd elhagyják ezt a gyógyszert, akkor vissza kell mennie kontrollra hozzá, a László KH. Immunológiai Szakrendelésére. (Dr. K.)

Azóta valóban más gyógyszert szed már, ez is erős szer, emiatt is rendszeresen ellenőrzik, (Medrol) de mivel most börtönben van, mindig Tökölre viszik kontrollra, holott ő a László Kórházba szeretne menni. Egyébként ízületei most viszonylag jól vannak, nyugalomban panaszmentes, sőt könnyű fizikai munkára is engedélyt kapott. Megbeszéltük, hogy kérni fogja az itteni orvostól, hogy ha nem is küldheti el őt a László Kórházba, legalább beszéljen Dr. K-val telefonon. Elmagyaráztam, hogy egészen biztosan jól van most beállítva, hiszen gyakorlatilag panaszmentes, sőt még dolgozhat is. Végül is megnyugodva tért vissza cellájába, s elfogadta ezt a megoldást. (Fizikai vizsgálata során aktuálisan semmi kórosat nem találtam, az orvosi dokumentációja pedig abszolút rendben van, látszik, hogy odafigyelnek rá, és jól kezelik. Más betegsége is van, ami még jobban nehezíti a kezelését, ezzel együtt rendben van.)

I. V. (szül.: 1983.09.03.) Állítása szerint „gerincsérve” van, azok a gyógyszerek, amiket itt kap, nem segítenek, főleg éjjelente fáj sokat a háta. Szeretne visszakerülni a Markó utcába, mert ott rendszeresen kapott injekciókat, azok sokkal jobban szüntették a fájdalmát, mint az itt kapott gyógyszerek. Dokumentációját átnézve kiderül, hogy nem gerincsérve van, hanem u.n. „Scheuermann-kór” a diagnósis, ami nem okoz olyan heves fájdalmakat, mint a gerincsérv, bár persze kellemetlen betegség ez is. Kezelése a gyógyszerek mellett rendszeres gyógytorna és fizioterápia. Ő a tornát nem csinálja, holott megtanították neki. A gyógyszereit többször is megpróbálták módosítani, erősebb gyógyszerre ill. izomlazítóra váltottak, de ő továbbra is elégedetlen maradt, mondván, hogy neki kizárólag az injekciók használtak. A Markó utcában helyi érzéstelenítőt és többféle gyulladáscsökkentőt kapott injekcióban. Megpróbáltam megmagyarázni neki, hogy egy ilyen fiatal ember, mint ő (24 éves!) nem rendezkedhet be arra, hogy egész életében injekciókat kapjon! Biztattam, hogy igenis gyakorolja a tornát, hiszen az ő betegsége - a gerincsigolyák ék alakú megkeskenyedése – leginkább tornával és fizikai kíméllettel tartható egyensúlyban. Ha végképp nem javul, az itteni orvos elküldheti Tökölre konzíliumba, de én nem ebben látnám a megoldást. Ő sem, mert váltig a Markó utcát hajtogatta, hogy ott volt neki jó. (Én azt gyanítom, hogy valami más miatt szeretne oda visszakerülni, s a betegségét csak ürügyül használja.)

T. L. (szül.: 1971.11.12.) Súlyos szívbeteg, veleszületett szívbillentyű-elégtelensége miatt 35 éves korában szívműtété volt, s valószínűleg még további műtétre is szüksége lesz. Véralvadásgátlót kell szednie, rendszeres orvosi ellenőrzésre, havonkénti laborvizsgálatra szorul. Ráadásul még a foga is letört, amit csak úgy lehetne szájsebészetten rendbe hozni, ha abbahagyná a véralvadásgátló szedését, s egy másfajta gyógyszert kapna helyette. (Injekcióban.) De a fő panasz nem ez, mert végülis az orvosok és az egészségügyi személyzet ellen nincs kifogása, rendesek vele; hanem hol a zárkatársai, (előző helyén), hol a szállítók, akik viszik a vizsgálatra (közülük is egy bizonyos) „beszólnak neki”, vagy fizikailag bántalmazzák őt. Mert őt szemérem elleni erőszakkal vádolják, ami miatt mindenki rossz szemmel néz rá. Ő azonban érzékeny ember, nem tűri a sértegetést, ezért nem is volt hajlandó addig kontrollra menni Tökölre, amíg el nem intézték, hogy külön mehessen, s ne kelljen a szállítás közben találkoznia ezzel az örrel. Azóta el is helyezték azt az embert a szállításból, mert ő panaszt tett rá, s igazat adtak neki. Ahogy végigbeszéltük az ügyét, belátta, hogy ezek a problémák mind megoldódnak lassan, végülis egy olyan panasz maradt, ami orvosolandó, hogy a most szolgálatban levő Juhász Főorvos nem adta neki az egyik erős fájdalomcsillapítót, ami korábban már bevált. (Válla szokott időnként fájni.) Kartonjában

utánanézve igazat kellett adnom a doktornak, ugyanis ez az általa reklamált gyógyszer (Movalis) valóban felboríthatja a beállított véralvadását, így sokkal gyakrabban kellene szállítani őt Tökölre, amit viszont épp ő utasított vissza legutóbb. Végül abban állapodtunk meg, hogy beszéljen ismét az orvossal, s ha ő beleegyezik a szállításba, akkor majd Tökölön átállítják injekcióra, így kaphatja majd azt a gyógyszert is, meg a fogát is meg tudják majd csinálni a szájszészeten.

M. J. (szül.: 1979.06.18.) F. év július 15-én került be. A román fiatalemberrel nyelvi nehézségek miatt eleinte kissé akadozott a kommunikáció, de végül megértettem, s remélem, ő is megértette, amit én mondtam neki. Az a panasz, hogy időnként úgy érzi, mintha valami összenyomná a mellkasát, s nem kap levegőt. Ha jól értettem, ez a panasz sem fizikai terheléssel, sem idegeskedéssel nem függ össze, kint is előfordult már vele, s olyan is van, hogy álmából erre ébred. Kartonjában utánanézve azt találtam, hogy befogadáskor panaszmentesnek mondta magát, fizikális vizsgálata és mellkas rtg vizsgálata is negatív volt, és eddig még nem jelentkezett panaszával az orvosnál. Én megvizsgáltam, és a normálnál kissé magasabb (145/95 Hgmm) vérnyomástól eltekintve semmi kóros eltérést nem találtam nála. Azonban a vérnyomása esetleg okozhat ilyen panaszt, ha hirtelen feljebb megy. Más betegség is szóba jöhet, meg persze az is lehet, hogy idegesség, szorongás, vagy épp pánikbetegség van a háttérben. Azt is mondta, hogy van valamilyen allergiája is, lehet, hogy talán az is szerepet játszik, bár az asthmás jellegű fulladásnál inkább a kilégzés nehezített, míg ő egyértelműen arra panaszkodott, hogy a levegő nem jut be a tüdejébe. (Legalábbis úgy érzi.) Azt ajánlottam, jelentkezzen az orvosnál, mondja el a panaszát, hiszen amíg nem tud róla, segíteni sem tud. Egyúttal írtam pár sort az orvosnak, mivel amikor ez a fogvatartott sorra került, Juhász főorvos úr már nem volt ott, s aznap Adrienn sem tudott végig mellettem maradni, mert dolga volt. (Ő egyébként csodálkozott is, amikor látta, hogy ez a fogvatartott egészségügyi panaszt jelzett, mert – ellentétben a többiekkel, akiknek minden bűjút-bánatát ismerte, - vele még nem volt dolga, ő eddig még nem panaszkodott.)

Dr. Méhes Mária
belgyógyász, nephrológus szakorvos

IV. Munkavégzés

Tekintettel arra, hogy előzetes házról van szó, nincs sok lehetőség a munkavégzésre. Az intézeten belül az alábbi munkák ellátására van lehetőség jelenleg:

- 4 takarító: ők elítéltek, ún. szabad mozgásosok, ezért legfeljebb fogház-börtön fokozattal lehet ide kerülni a biztonsági kockázat miatt (8 főre lenne keret, tehát 50%-os hiány van), további feltételek: ne legyen folyamatban ügye, ne legyen fegyelmije, és ne legyen közeli a szabadulása

- 12 ételosztó: ők előzetesek

- épületfenntartás (házi műhely): 12 fő, vegyes (jogerős és előzetes)

- az ún. pbh-sok (akiknél a pénzbüntetést annak meg nem fizetése miatt szabadságvesztésre változtatták): ők a Rendőrtiszti Főiskolán dolgoznak, jelenleg 3-an (a keret 10 fő, korábban EVSZ-esek látták el ezt a munkakört)

- stúdió-könyvtár: 2 fő a férfiak könyvtárában (feltétel: érettségi), 1 fő a nőiben csak pbh-s és megőrzéses elítéltek között vannak nem dolgozók

A dolgozók körletét elkülönítik, azon belül csak zárkák szerint van elkülönítés (jogerős, pbh, előzetes).

A munkavégzéssel kapcsolatban olyan tartalmú panasz hangzott el, hogy bár alkalmas lenne a fogva tartott a munkavégzésre (egyetemista hallgató lány szeretett volna könyvtárban dolgozni,

vagy akár takarítani), még nem állították munkába, pedig azt több alkalommal kérelmezte. A beszélgetést követő napon a panaszost már a dolgozó női zárkába helyezték át.

V. Rendkívüli esetekre vonatkozó adatok, információk

Rendkívüli halálesetek voltak-e az elmúlt évben? Ha igen, mi volt a vizsgálat eredménye?

Rendkívüli haláleset az elmúlt évben nem fordult elő.

A fogva tartottak és személyzet által egymás ellen, vagy egymás között elkövetett bűncselekmények száma és típusai az elmúlt évben, lezárt eljárások eredménye?

Fogva tartott által más fogva tartott sérelmére elkövetett bűncselekmények:

2006. évben 13 esetben került sor feljelentés megtételére fogva tartott által fogva tartott sérelmére elkövetett cselekmények miatt, ezek között súlyos testi sértés, kényszerítés, szemérem elleni erőszak és hivatalos személy elleni erőszak szerepelt.

A személyzet által a fogva tartottak sérelmére elkövetett cselekmények miatt 33 esetben indult eljárás, 26 esetben bántalmazás hivatalos eljárásban vétsége miatt, 1 esetben jogellenes fogvatartás miatt, 6 esetben hivatali visszaélés miatt. Az eljárások eredménye:

1 esetben feljelentés elutasítása

31 esetben nyomozás megszüntetése

1 esetben felmentés

Kényszerítő eszközök

Kényszerítő eszközök használata az elmúlt évben típus szerint (testi, bilincs, spray, kutya, fegyver) osztályozva, intézkedés foganatosításának oka?

2006 folyamán kényszerítő eszköz alkalmazására 9 alkalommal került sor, ezek közül 3 esetben testi kényszert, 6 esetben testi kényszert és bilincset alkalmaztak.

Fenyítések, jutalmazás

2006-ban 62 alkalommal szabtak ki magánelzárást, összesen 405 esetben állapították meg fogva tartottak fegyelmi felelősségét. A vezetőség tájékoztatása szerint a magánelzárás végrehajtását orvosi vizsgálat előzi meg, illetve a magánelzárást töltők is jogosultak a napi egy órás szabad levegőn tartózkodásra.

2006-ban nem szabtak ki magánelzárást fiatalkorúval szemben.

2006-ban összesen 6 alkalommal adtak rövid tartamú eltávozás jutalmat, egyenként 5-5 nap időtartamban.

VI. Kapcsolat a külvilággal, védővel

Beszélőre havonta egy alkalommal egy óra időtartamban van lehetőség, csomag fogadására szintén havi egy alkalom áll rendelkezésre.

A dolgozók napi 5 percet telefonálhatnak, míg az előzetes letartóztatásban lévők heti 3-szor 10 percet.

Az intézetben asztal mellett, ülve történik a látogatók fogadása, a vezetőség lehetőséget biztosít a fizikai kontaktusra, élelmiszer bevitelére nem, még az intézetben vásárolt sem fogyasztható a látogatás alkalmával.

A kapcsolattartás témakörben a védővel való kapcsolat vonatkozásában tapasztaltak a megfigyelők jogszabálysértő gyakorlattal. Nevezetesen, a fogva tartottak hetente 3-szor beszélhetnek a védőjükkel, amibe beleszámít a kapcsolattartóval folytatott telefonbeszélgetések száma is. Ez nyilvánvalóan ellentétes azzal a rendelkezéssel, melynek értelmében a védővel való kapcsolattartás nem korlátozható, ilyen gyakorlattal az elmúlt év során nem is talákoztunk semelyik intézetben. A gyakorlat megváltoztatása álláspontunk szerint haladéktalanul indokolt.

Ezzel kapcsolatban a Parancsnok megjegyezte, hogy a kritikát egyoldalú álláspontnak tartja, mivel álláspontja szerint a tárgyalt szabály nem korlátozza az előzetes letartóztatásban lévők védelemhez való jogát, a jogszabályi előírásoknak pedig megfelel, mert az IM rendelet a távbeszélő használatát az adott intézet lehetőségei szerint rendeli biztosítani.

A BVOP a jelentésre adott írásos válaszában jelezte, hogy álláspontja szerint sem kifogásolható az intézet fent ismertetett, távbeszélő használatával kapcsolatos belső szabályozása, hivatkozva az intézet parancsnokának helyes érveire.

Szabad levegőn tartózkodás

A szabad levegőn tartózkodására a fogvatartottak elfoglaltságainak figyelembevételével, folyamatosan kerül sor. Minden fogvatartott naponta egy órát tartózkodhat szabad levegőn.

A szabad levegőn tartózkodással kapcsolatban fogvatartotti panasz abban a kontextusban hangzott el, hogy a fogva tartottak egy része a sétaudvart kicsinek találja, amely nem alkalmas valódi funkciójának betöltésére.

Külső kontroll

A bv ügyész kéthetente tart bejárást az intézetben.

A pártfogók évente kétszer felvilágosító előadást tartanak a fogvatartottaknak. A szabadulás előtt állókat felkeresik az intézetben és tájékoztatják őket a pártfogói felügyelet szabályairól.

Külföldi fogvatartottak számára biztosított a lehetőség a külképviselettel való kapcsolattartásra.

Széleskörű az intézet kapcsolata civil szervezetekkel.

V. Művelődés, szórakozás, oktatás, sport

Az intézetben működik könyvtár, amelyet hetente egy alkalommal látogathatnak a fogva tartottak. A zárkák többségében TV, működik kultúrcsoport, és járnak az intézetbe külső missziós csoportok is.

Oktatás egyáltalán nem elérhető az itt fogva tartottak számára, azonban önképzés lehetőséget az intézet biztosítja, az év során ilyen módon fogva tartott szerzett is nyelvvizsgát.

Sportolási lehetőségek körében a konditermet, az asztaliteniszt lehet említeni, a nők számára elérhető szobakerékpár. Az udvaron erősítő rudakat használhatnak a szabad levegőn tartózkodás ideje alatt.

VI. Egyéni panaszok

X.Y. (neve nem jelenhet meg)

Egy tizennégy személyes zárkában van elhelyezve. *A panasz az, hogy nem kapnak tisztaságit a bv-től, már 2 hónapja, úgy tűnik, hogy megszüntették.* A befogadós kap ugyan tisztaságit, de más nem. Írásban is kérelmezték, hogy kaphassanak, de nem válaszolt rá senki. A kérelmi lapot a nevelőnek adták ki, aki nagyon korrekt és azt mondta, hogy nem kap a gazdaságistól. Nem kapnak takarítószeret sem, hónapok óta kérnek súroló fertőtlenítő szert a WC takarításához. A csomagban érkezett saját samponjukat és tisztálkodó szereket kényszerülnek felhasználni takarításhoz, mosáshoz. Az ennivaló nem jó, csak kemény főtt krumpli van, rizs és tészta, gyümölcsöt-húst nem adnak, mindig egyforma az étel. Az étrend nincs kifüggesztve, nem tudják, hogy mit kapnak enni. Az örök vegyesek, szállításkor csúnyán beszéltek vele, itt is van egy-kettő. Bántalmazásról egyáltalán nem tud.

Az edények ragadnak, a mosogatók kizárólag férfiak, de nők osztják az ennivalót. Hetente csak 2 alkalommal fürödhetnek.

A zárka ajtó folyamatosan zárva van, de az örök ki szokták venni, takarítani. A dolgozó zárkában lévőeknek nyitva van az ajtó. Kért ő is munkát most várja, hogy kivegyék.

Sz. N.

Ő is tizennégy személyes zárkában van. Panaszolja, hogy nem adnak zárka tisztaságit, de elvárják az örök, hogy rend legyen. 6 hónapja van ebben az intézetben, de másfél hónapja nem kapnak, míg korábban hetente hétfőként kaptak, most nincsen. A felügyelő, ha kérnek tőle, azt mondja, ő nem nyúlhat a szekrénybe.

Az ennivaló rossz, hajsza van az ételben, ragad a csajka. A mosogatóknál sincs tisztítószer, vagy csak nagyon kevés, a csajka így folyton zsíros, ragad szőszös, ők pedig nem tehetnek semmit, mert ez a mosogatók hatásköre. A felügyelet meghallgatja, de nem mondanak rá semmit. Olyan esetről nem tud, hogy valaki emiatt megbetegedett volna. Mindenesetre sokan nem esznek e miatt, illetve a miatt sem, hogy az étel nem rendezett, „mintha kutyák lennének”.

Halat és májkrémet kapnak felváltva, főzelék hétvége van vacsorára, kapnak almát, de az rohadt, kukacos, általában 1 héten adnak 2 darab almát. Nem érti, hogy aki kap csomagot, miért nem kaphat plusz tisztaságit, de erre nézve a megfigyelők felvilágosították, hogy ezt a jogszabály sem teszi lehetővé.

Az ápoló gyógyszerosztáskor számol a zárka ajtóban 1, 2, 3, és ha valaki nem ér oda addig, akkor elmegy. Ő személy szerint tapasztalt már olyat, hogy valaki e miatt nem kapta meg a gyógyszerét. Az érintett fogvatartott leírta ezt a nevelőnek, de még őt szidták le, hogy miért irogatott ki.

Olyan eset is volt, hogy annyira fáj a füle, hogy sírt, kiszólt, hogy jöjjön fel az orvos, nézze meg, de nem történt semmi.

Fogvatartottak bántalmazásáról nem hallott.

Elmondta, hogy korábban volt elterelésen, Kalocsán, és a Nagy Ignác utcai objektumban is, Kalocsán szeretne most is lenni, itt nagyon rossz neki.

Elismerte, hogy fogvatartott társai között vannak olyan nők, akik sokszor provokálják a konfliktust, mivel a felügyelettel és társaikkal is egyaránt csúnyán beszélnek. „Egy- két nő nem bír magával, helyre kell tenni.” Elmondja, hogy egyébként, a séta alatt az udvaron lehet beszélgetniük egymással.

A csomaggal kapcsolatban elmondja, hogy gyümölcsöt egyáltalán nem kaphatnak, üdítőporokat és romlandó ételt sem. A romlandó étel azért érdekes, mert a megfigyelők ott jártunkkor tapasztalták, hogy a 30C fok feletti nyári melegben, a fogvatartottak délben megkapták a vacsorájukat jelentő sajtot, amit csak a még melegebb zárkában tudnak tárolni estig. Véleményünk szerint mindez rendkívül logikátlanak tűnik, és egészségügyi veszélyeket hord magában.

Orosz lány

Orosz állampolgár, aki valószínűleg egy külföldi prostitúciós maffia áldozataként próbált haza szökni, de mivel az iratait elvették, hamis útlevelet vásárolt, amivel a Magyarországi határon elkapták. Ruhája így csak annyi van, ami a bőröndjében volt, csupa nyári ruha, pénze van valamennyi, de az átváltás miatt csak most először mehet kiétkeztetésre.

Nem beszél más nyelvet, így senkivel sem tud beszélgetni, senki sem segít neki, nem kap tolmácsot, hogy bármit kérjen, nincs lehetősége, hogy bármit is csináljon. A könyvtárban még orosz könyv sincs, amit olvashatna. A megfigyelők észlelték ugyanakkor, hogy a férfiak részére fenntartott könyvtárban, ami egyébként is sokkal nagyobb, mint a női, van orosz nyelvű könyv, így jeleztük a parancsnok felé, hogy a nevelő vihethet fel könyvet a fogvatartottnak.

Tizennégy személyes zárkában van, ahol látogatásunkkor 10 fő volt elhelyezve, 1 hónapja van az intézetben.

Van kirendelt védője, dr. Kurucz Péter, de még nem találkozott vele, a bíróságtól csak magyarul kapta meg az előzetes letartóztatás meghosszabbításáról szóló határozatot.

Befogadáskor nem kapta meg a jogairól szóló tájékoztatást oroszul.

Irt az orosz nagykövetségnek, de nem válaszoltak neki.

Egyébként 6 hónapja van Magyarországon, nincs itt senkije, a szüleivel pedig nem vette fel a kapcsolatot, mivel rossz anyagi körülmények között élnek és mesze vannak, így úgy sem tudnak neki segíteni.

Soha sem volt még ilyen helyen, így neki semmi sem jó itt, minden rossz.

Előfordult, hogy nagyon fáj a feje, - időjárás-változáskor szokott - és nem tudott aludni sem, így kérte, hogy az orvos vizsgálja meg. Levitték az orvoshoz, aki kicsit tudott oroszul és azt mondta neki, hogy nem kap gyógyszert, igyon meg 3 liter vizet.

Az enivaló rossz, ezért sokan nem esznek.

A. X.

3 hete van az intézetben. A megfigyelők nagy öröme a fogvatartott készült a Bizottság látogatására, és összeírta a tapasztalt problémákat. Mindez azért fontos, mivel a hölgy először került büntetés-végrehajtási intézetbe, művelt értelmiségi, aki teljes mértékben „külső” szemmel tudja megítélni a fogvatartás körülményeit. A következőket osztotta meg velünk:

A higiénias problémák a legsúlyosabbak. A nem dolgozó nők-, ami a többséget jelenti- csak hetente kétszer tudnak fürödni. Tisztasági csomagot nem kapnak, amit egyébként havonta 2-3 alkalommal kellene kapniuk, így WC papírt, fogkrémet, 1 kicsi sampont. Ezt elméletileg mindenkinek kell kapnia, de akinek van pénze a kártyáján az, nem kap már. A megfigyelők tájékoztatták, hogy ez a jogszabály szerinti eljárás. A másik, talán nagyobbik baj az, hogy tisztító szereket és a takarításhoz szükséges eszközöket sem kapnak.

14 fős zárkában van elhelyezve, ami igényelni a tisztán tartást, különösen a WC tekintetében, hiszen 1 WC-t kell közösen használniuk, azonban hiába kért 2 hete hipót, nem kapott. Rengeteg bogár van a falon, az egyik nőt már meg is csípte egy. Partvis van ugyan a zárkában, de nem jó állapotú, felmosó rongy nincs. Ugyanakkor, ha nincs tisztaság a zárkában, akkor fegyelmet kapnak. 2 hetente van ágynemű csere, de koszosabbat kapnak, mint amit leadnak. Ha adnának nekik tisztítószeret, akkor ők kitisztítanák rendszeren.

A heti rend szerint kedden és csütörtökön van fürdés, és elvileg szombaton és vasárnap van nagytakarítás.

Dohányzó zárkában van, de nincs hamutál, ezért konzervből csinálnak maguknak. „Hippizéskor” az őrök megnézik a rácsot az ablakon, mindent felforgatnak, a hamutálat is felborítják, az enivalót

kidobálják a lefolyóba, és kidobják a konzerves hamutálat is. Többször írtak ki kérelmi lapot, hogy kaphassanak rendes hamutálat, de nem kaptak. WC pumpa nincs és tisztítószer sem, a WC-ben pedig folyik vissza víz, mivel az ór beleborítja a WC-be a hamut.

A csajkákat nem adják oda elmosni, ragadnak, undorítóan néz ki, műanyag evőeszközöket adnak, amik gyakran eltörnek, és könyörögni kell másíkért. Előző héten járt az intézetben valamilyen szervezet, ami fényképeket készített, azóta az ételosztók gumikesztyűben dolgoznak.

Van normál, vega, cukros étrend, de a cukrosnak ugyan azt adják, vagyis a cukros is mindig konzervet kap. Az enivaló folyamatosan átalakul, rizs van rizzsel, konzervvel, lejárt szavatosságú kenyeret kapnak, ami összesen 40 dkg. Zöldség-gyümölcs gyakorlatilag nincs, csomagban nem kaphatnak, a „spájz” pedig nagyon drága. 200-250%-os a kiétkeztetés haszonkulcsa, így ott sem tudják pótolni a hiányzó dolgokat.

Tisztítószer nem jöhet csomagban, illetve rengeteg dolgot kidobnak a csomagból az átvizsgáláskor. Olyat is látott már, hogy cukros betegnek küldtek keménycukrot, hogy ne legyen probléma, ha leesik a vércukra, legyen mindig lehetősége enni, de a felügyelet azt is kidobta. Általánosságban azt tapasztalta, hogy a gyakorlatban szinte semmit nem lehet beküldeni csomagban, amire szükségük lenne. Az édesítőt és a cukrot is kidobták a csomagból, pedig benne volt a házi rendben, hogy lehet beküldeni, csak legyen rajta zárjegy. Borítékot, bélyeget szintén nem kapják meg a csomagból.

A csomagba vitamint, gyógyhatású készítményt sem lehet beküldeni. A gyógyszerosztás pedig nem működik megfelelően. A zárkájában van egy gyomorfekélyes nő, aki nem kapta meg a gyógyszerét, egy másik zárkatársának pedig gerincsérve van és cukros is, de ő sem kapta meg a gyógyszert, egyszerűen elvitte az ápoló. A fogvatartottak őrzöngeni kezdtek, behívták a nevelőt, aki azt mondta, hogy „ő is rosszul van, ő nem dada, intézzék el”. Ha valaki rosszul van a zárkában, többször jeleznek, de a nevelő azt mondja, hogy „ő is rosszul van”. Az egyik zárkatársnak 5 napja fáj a foga, de nem vitték le fogorvoshoz, fájdalomcsillapítót kap, de előző nap hashajtót kapott helyette.

A nőknek tampont, steril vattát kellene adni, de nem kapnak, ő csak háztartási vattát látott. Igaz, hogy 2 hetente lehet vásárolni, de nem lehet beosztani, hogy jusson mindenkinek, akinek szüksége van rá.

A zárkában az egyik nő rosszul lett, de csak este 11 órakor jött ki hozzá az ügyelet, 3 férfi őr, az éjszakai női őr és 1 ápoló ment be a zárkába, őket pedig bezárták addig a fürdőbe.

Egy másik zárkatársa 2 alkalommal kapott már gyógyszert, mert olyan fájdalmai voltak, hogy fetrengett a földön, de nem vitték ki soha a betegszobára, ott hagyták a zárkában. Nem érti, ilyenkor miért nem lehet átvinni a beteget a betegszobára? A zárkában ugyanis 6 órába tellett, amíg jöttek valaki. Amikor csengetnek, eltelik másfél, vagy 2-3 óra, amíg jönnek. A baj az, hogy a felügyelet csak benéz a taticán, és ha nem észlel bajt, tovább megy. A megfigyelő véleménye az, hogy egy 14 fős zárkába a taticán betekintve, nem lehet észlelni, hogy adott esetben, a sarokban az emeletes ágy alsó részén valaki rosszul van. Így, ha a fogvatartottak jeleznek, jóval nagyobb körültekintéssel kellene a felügyeletnek eljárni. A betegszobára visszatérve, valamiért a női betegszobában csak egy ágy van, egy nagyon kicsi pár négyzetméteres szobában, ahol fizikailag nincs lehetőség másik ágy beállítására.

A telefonálás is nagyon drága. Hetente 3 alkalommal lehet telefonálni, 10 perccel alkalmanként, és ebbe az ügyvéddel való telefonálás is bele tartozik. Ő próbálta a védőjét hívni, de nem sikerült, azt mondták, azért mert nincs a nyilvántartásban. Kérte a nevelőjét, hogy írja fel a nyilvántartása a védőt, de nem írta fel, azt mondták neki, hogy az ügyészségnek el kell küldeni a meghatalmazást, amit jóvá kell hagynia. Egyébként pedig a védőt nem lehet mobiltelefonon hívni, csak vezetékes számon.

A séta udvarra való lemenéshez a betegek sem használhatják a liftet. Egyébként befogadáskor, a női fogvatartottaknak a lépcsőn kell a földszintről a 6. emeletre felhozni a szivacsot és minden holmijukat, egyedül, bárminemű segítség nélkül. Ezt teljesíteni, neki sem volt könnyű, a maga 42 kg-os testsúlyával, de idős, beteg, asszonynak is így kell felhoznia a szivacsot, és ők sem használhatják a liftet.

Ő a 3 hét alatt eddig 1 alkalommal ment le sétálni, a többiek „fiddiztek”, így az ór 20 perc múlva felhozta.

Nem mehet ki bárki a könyvtárba, csak a dolgozók mehetnek minden nap, a többiek csak kedden-csütörtökön mehetnek. A könyvtárban csak 5-10 percet lehet lenni, ami nagyon kevés, más program pedig nincsen. A könyvtár kapcsán részemre, női megfigyelőként a legnagyobb felháborodást azt keltette, hogy a női könyvtár kb. harmad akkora, mint a férfi könyvtár. A baj az, hogy az általános csomag 5kg súlyú lehet, a tisztasági pedig 7 kg súlyú, de ez csak negyedévente jöhet be, és ebbe nem fér bele, hogy egy normálisabb könyvet beküldjenek. Hetente cserélik, hogy a kis bv-s Tv. melyik zárkában legyen.

„Civilben” kommunikáció szakos egyetemista, ezért kérte, hadd dolgozhasson a könyvtárban, vagy adjanak neki bármi ilyen jellegű munkát, szívesen tartana szakköröket, vagy tanfolyamokat is. A nevelő válasza erre, az volt, hogy „végig kell járni a ranglétrát” és kivitte kukát húzni. Ő elolvasta a házirendet, amiben az szerepel, hogy takarításhoz kérhet segédeszközt, ezért kért gumikesztyűt a nevelőtől. Azt mondta, hogy eddig még senki nem kért ilyet, és azóta, nem vitte ki takarítani, hiába kérte, hogy dolgozhasson, pedig folyamatosan mondta, hogy van rá képesítése, hadd csináljon valamit.

A befogadását követően, mivel büntetlen előéletűként soha nem volt még büntetés-végrehajtási intézetben, és nem tudott semmit a benti életről, próbált többször is a nevelőtől segítséget kérni. Az első találkozásuk alkalmával ő megpróbált bemutatkozni, és kezét fogni a nevelővel, aki ezt kikérte magának, „rabbal nem fog kezét”. A zárkatársakkal való konfliktus esetén, kérte-kéri a nevelő segítséget, aki azt mondja neki, hogy „oldja meg”, vagy volt, hogy azt mondta „ne nyafogjon, hogy konfliktusa van zárkatársával, menjen fel az ágyára”. Betette egy olyan zárkába, szőke hajú, fehérbőrű, 42 kg testsúlyú fiatal lányként, ahol rajta kívül 10 idősebb, börtönviselt, roma származású fogvatartott volt, mindezt azzal a felkiáltással, hogy jó lesz neked ez a zárka”.

A megfigyelők egyik legjelentősebb személyes tapasztalata a fogvatartottal kapcsolatban keletkezett: a beszélgetés után 1-2 órával ismét megkerestük, kiderült, hogy időközben átkerült egy kis létszámú dolgozó zárkába és azonnal munkába állították takarítóként. Bár nagyon örömteli volt ez a változás, ugyan akkor rendkívül feltűnő, hogy épp ekkor került rá sor.

Állítólag van befogadáskor elbeszélgetés, őt azonban nem vitték el. Annyi történt csak, hogy 1 ór kihívta a zárkából, beírta a személyi adatait, és kapott WC papírt. Tisztaságát nem kapott, mivel az nincs. Volt orvosi vizsgálaton hétfőn, ami „jó pofa,” volt, majd szerdán a nevelő kivitte és berakta a 10 fős roma zárkába. Kérte, hogy hadd menjen ki beszélni a nevelővel, had mehessen dolgozni, de nem kapott választ, ezek után írt a „munkaügyiseknek”, ez után jött a kukázás. Mindez azt jelenti, hogy 3 hete az intézetben van és, azóta nem volt befogadás elbeszélgetésen. Arról nem volt tudomása, hogy van parancsnoki láda, ahova közvetlenül lehet írni a parancsnoknak.

A leveleket 5 napra, 1 hétre adja ki a nevelő, van, hogy látják, még mindig ott van az asztalon.

Korábban egy másik zárkában volt elhelyezve, ahol 5-en voltak és a WC nem volt elkerítve. A zárka szellőzése nagyon rossz, kevés ór nyitja ki a tátikát. A zárkában sok idős nő van, dohányzó zárka, 20 négyzetméteren van 12-14 fő szinte nincs oxigén. A többi fogvatartottól hallotta, hogy az örök közül személyhez kötődő, hogy ki nyitja ki a tátikát és ki nem. Van 3 jó ór, a többiek nem jók. A nevelő pedig általánosságban azt mondja a problémákra, hogy „ez nem óvoda”.

Kirendelt védője volt korábban, aki soha nem jelent meg.

J. S.

Horvát állampolgárságú fogvatartott, aki 20 és fél hónapja van az intézetben. Kitűnően beszél németül és angolul is, a megfigyelők így angolul beszéltek vele.

14 fős zárkában van elhelyezve. Tisztasági nincs, nem kapnak semmiféle tisztítószert. Az ágyat sem tudják tisztítani, bolhás az ágy, a matrac büdös. Csótányok voltak a zárkában, de nem adtak semmilyen irtószert, csak az ablakba rakható papír csapdát. A leadott ágyneműhöz képest piszkosabb, amit újonnan kapnak. A falakat, a zárkákat fertőtleníteni kellene. Napközben csak 1 órát van nyitva az ajtó. Talán lehetne, hogy szellőztetni hetente egyszer nyitva hagyhatnák az ajtó.

Két őrrrel van probléma, női őnök, úgy viselkednek szerinte, mint annak idején az SS katonák. Ő volt Németországban is börtönben, de az semmi volt ehhez képest. Kb. 10 női őr van, közülük ez a kettő a legrosszabb, a többiek elviselhetők

Július 26. napján, amikor nagyon meleg volt, kaptak plusz fürdési lehetőségként hideg zuhanyt, de az őnök nem engedték, hogy vigyenek ki magukkal tiszta ruhát. Az őr ellenőrizte, mit visznek ki, de csak őt vizsgálta át, és amikor ezt szövé tette, hogy a többieket is ellenőrizték, az őr azt mondta, hogy itt az a törvény, amit ő, -az az őr- mond.

Olyan is előfordult, hogy az őr benyitott a zárkába és az ajtóból látta, hogy ülnek az ágyon, erre rájuk kiabált, hogy „kurvák, ennyi volt a zuhanynak, mindenkinek”.

Nem érti, hogy az őnök miért beszélnek ilyen csúnyán a női fogvatartottakkal.

Ha kicsöngetnek, nem jönnek az őnök. Volt olyan, eset hogy valaki rosszul volt a zárkában és 2 óra volt mire jöttek az őnök, hiába csöngettek ki.

A konzulátussal csak 3 alkalommal beszélhet hetente. Ő azt kérte, a parancsnoktól, hogy rendes bolti telefonkártyával bármikor telefonálhasson. Ez azért fontos, mert a Bv-phone rendszer bevezetésével csak az tud telefonálni, akinek van a letétjében pénze. Sok fogvatartottnak azonban ez komoly gondot jelent, a család nem tud pénzt küldeni, viszont a telefonkártyát a boltban kevesebb pénzért meg tudják venni. Pozitívum, hogy itt egy régi típusú készüléket meghagytak az ilyen esetekre. A parancsnok külön engedélyezi a fogvatartott kérelme esetén, hogy használhassa ezt a készüléket.

Szerettek volna tornázni, ki szerettek volna menni a konditerembe, mivel próbáltak a zárkában is tornázni, de a rendkívül kicsi hely miatt nem ment. Kiírták ezért kérelmi lapon, hogy konditerembe szeretnének menni, hetente 1 alkalommal. A nevelő válasza erre az volt, hogy ki volt ilyen hülye, hogy ilyet írt?

A. M.

3 hete van az intézetben.

A csajka nagyon piszkos, szerinte a kutyák normálisabb körülmények között esznek. Szavatosságot nem látott a kapott ennivalón. Rizst adnak és furcsa állagú fekete színű krumplit. Almát 2 alkalommal kaptak a 3 hét alatt, de kicsi, és rothad.

A falak olyan koszosak, közben pedig követelmény a zárka tisztántartása. A zárkában bogarak vannak. Hamutálat nem kapnak. Egész napra zárva van a zárka.

Hetente 2 alkalommal lehet fürödni. 4 fő van egyszerre a zuhanyzóban, nem zárják be az ajtót, benn is tudják szabályozni a vizet.

Ő nem kap tisztálkodó szereket, mert van letéti pénze, de van, akinek nem küldenek, és az sem kap.

Orvosi ellátással kapcsolatban az a panasza, hogy ő frontérzékeny és sajnálnak 1 szem gyógyszert adni neki. Tegnap este az egyik lány rosszul volt, még vért is hányt, szólt az őnöknek, negyed

órába telt, amíg oda jöttek. Feljött egy ápoló, aki azt mondta, nem történt semmi, adott valamilyen gyógyszert és ennyi. Az orvosi ellátás egyenlő a nullával, este orvost sem hívtak. Amikor behozták, nem vizsgálták meg, csak kikérdezték. Másnap vitték le az orvoshoz, más nem volt, de a nevelővel volt beszélgetés. A levelek rendszeresen ki-be mennek, a nevelő szerinte rendes.

A felügyelettel nincs probléma, neki legalább is nincs gondja. Bár azt azért elmondta, hogy az örök fiatalok és beszélnek, pedig ő az idősebb, de az örök azért felméri, hogy kivel lehet beszélni és kivel nem.

A családdal hetente 3 alkalommal beszélhet telefonálni, ő ezt is kevesli. Az asztal mellett van a telefon, zárka nyitáskor felírják, hogy ki szeretne telefonálni, és 9 órakor kezdődik a telefonáltatás.

R. I.

A fogvatartott civilben gyámság alatt áll, elmondása szerint 12 évesnek van nyilvánítva. A vele szemben folyamatban lévő büntetőeljárással kapcsolatos kérdése van. A fogvatartással kapcsolatban elmondta, hogy zsúfoltan vannak, nincs levegő. Nem veszik ki dolgozni már 3 hónapja. Volt már letöltőházban is, ahol jobb volt, mert több mozgás van, itt viszont össze vannak zárva. Az egész körletet leviszik sétára, így ott is zsúfoltan vannak, pedig kellene a mozgás „bekattannak” bezárva. Az örök korrektek, a nevelők is.

K. Gy.

A nemi bűncselekmények elkövetőinek kialakított külön zárkában van elhelyezve, ami egy 4 ágyas zárka, kb. mindennel együtt 8 négyzetméter. 1 hónapja van az intézetben. Korábban 8 intézetben volt már.

A védőjével való kapcsolattartása itt korlátozott, pedig sehol másutt nem volt így. A bűncselekményével kapcsolatos jogszabályokra lenne szüksége, többször irt kérelmi lapot, hogy jogszabályt szeretne olvasni. Eddig nem volt még így elkülönítve, a többi intézetben nagyobb szabadsága volt. Most azonban az elkülönítés miatt külön kezelik, őt és a zárka társait is, és emiatt a könyvtárba sem tud lejutni. Szerinte az egész VI. emelet az elkülönítésről szól. Kérelmét, mi szerint szeretné ő is használni a könyvtárat, a parancsnok-helyettes elé tártuk. Fürödni hetente 1 alkalommal lehet, ami nagyon kevés. A melegben volt 2 perces hidegzuhany, de az a tisztálkodásra nem alkalmas. A zárkában pedig, mivel kicsi lavórt adnak és kicsi a zárka is, nem tudnak tisztálkodni. A csajka piszkos. Az örök elviselhetőek. A megfigyelők megígérték, hogy amennyiben megírja, pontosan mely jogszabályokra van szüksége, akkor azokat beküldjük a részére.

Sz. Gy.

5 hónapja van az intézetben. Egészségügyi panaszja van, a megfigyelő orvos kolléga megvizsgálta, így részletesen az egészségügyi panaszok között olvasható. 14-en vannak 1 zárkában, zsúfoltság van. Nagyon keveset adnak enni, gyümölcsöt nem adnak csak ritkán almát, zöldséget se adnak.

P. I.

A vele szemben folyamatban lévő büntetőeljárással kapcsolatos problémája van.

A másik panaszja, hogy Mélykúton van az élettársa, kérte a beszélőt, szeptemberre, mivel akkor jár le a negyed év, hogy a két intézet parancsnokának az engedélyével átszállítsák beszélőre. Az ügyészség engedélyezte is, de a parancsnok nem engedélyezte, amit nem ért, hogy miért nem.

A megfigyelők megkérdezték a parancsnok helyettést, hogy mi az oka az elutasításnak. A parancsnok helyettes arról számolt be, hogy a fogvatartottnak több élettársa is van, mindig változó, hogy éppen ki az, és ezért nem engedhette meg az átszállítást.

K. V.

1 hónapja van az intézetben.

Egészségügyi panasza van. A megfigyelő orvos kolléga megvizsgálta, így részletesen az egészségügyi panaszok között olvasható.

Á. Z.

Román állampolgár. A vele szemben folyamatban lévő büntetőeljárással kapcsolatos problémája van. A rendőrök megverték, és az óta nem hall a bal fülére. Vecsésen megfogták, de nem tett vallomást, így rá parancsoltak, hogy vallja be mit csinált, és mivel nem mondott semmit megverték.

4-5 rendőr bántotta, 3-at közülük fel is ismerne. A bűntársa nem látta a bántalmazást.

Aznap be is vitték a vecsési orvoshoz, és bár az arcát, fejét verték, az orvos ott azt mondta, nincs semmi baja. Mindez március 8. napján volt.

A Nagy Ignác utcai objektumban mondta, hogy bántalmazták, így ott nem fogadták be, elvitték a Szent János kórházba, ahol megállapították, hogy kilyukadt a dobhártyája.

Minderről már irt is levelet a Helsinki Bizottságnak.

A megfigyelők azt ígérték, hogy beküldünk egy kollégát, aki utána néz az ügynek, illetve a megfigyelő orvos kollégához továbbítottuk, aki megvizsgálta a fogvatartottat.

Itt az intézetben az ápolókkal van gond. Nem akartak adni fájdalomcsillapítót, csúnya szavakat használnak a fogvatartottakkal szemben.

Van egy fiatal, fekete hajú szemüveges ápoló, akire főleg jellemző, hogy csúnyán beszél. Nem ad gyógyszert csak vizet.

A másik problémája az, hogy a zárkájában problémái vannak, mivel roma zárkatársai vannak, akik folyamatosan szidalmazták, és csak ő takarítja a WC-t.

A megfigyelők véleménye szerint egyéb atrocitások is érhettek a fogvatartottat, mivel miközben ezt mesélte könnybe lábadt a szeme (erre férfi fogva tartott esetében még nem volt példa), és látszott rajta mennyire megviselik a történetek. Elmondta, hogy 16-an vannak a zárkában, akik közül 4-5 ember szeretne átmenni másik zárkába.

Már szólt a fogvatartási ügyek osztályvezetőjének, hogy tegyék át másik zárkába, illetve a nevelőjét helyettesítette valaki, akinek mondta a problémát, és azt ígérte segít.

A megfigyelők is kérelmezték az áthelyezését a parancsnok helyettéstől.

T. A.

A megfigyelők női fogvatartottaktól hallották, hogy a női szintén lévő 1 ágyas betegszobában április óta ugyan az a fogvatartott van, náluk jobb körülmények között.

A betegszobában benn található egy függönnyel leválasztott WC és egy függönnyel elválasztott zuhany.

Megtekintettük a betegszobát, ahol a fogvatartott elmondta, hogy tényleg április 6. napja óta ott van. Magában az intézetben január óta tartózkodik és először nagy zárkában volt, de folyamatosan problémái voltak a térdével, kiugrik a térdkalácsa, így betegszobára került. A térdét csak folyóvíz alatt tudja visszatenni, ami csak itt a betegszobán biztosított, mivel itt van zuhanyzó a zárkában. Elmondása szerint mindent megtesznek az érdekében, így például 3 doboz gyógyszert láttunk nála, de emellett elektromos kezelésre kellene járnia rendszeresen, eddig azonban csak 1 alkalommal vitték, bízik benne, hogy talán erre ismét sor kerül.

XY:

Nagy a zsúfoltság a zárkában, nagyon meleg van. Az enivaló nagyon rossz, az edényként szolgáló csajka nagyon piszkos. A zárka mocskos, a falhoz odadőlni sem lehet, a konnektor ki van esve a falból. Tisztasági szert a zárka tisztántartásához nem kapnak.

A szállítással is gondok vannak, a szállítás napján már reggel 5 órakor kiveszik a zárkából és 7 óráig várakozniuk kell elkülönítve, elviszik őket, majd a Nagy Ignác utcai intézetbe kerülnek az úgy nevezett „ csurmába”, ahol 6-7 órára is bezárják őket koszos helyre, ételt-italt nem kapnak.

Az egészségügyi ellátással kapcsolatban elmondta, hogy ő 1, 5 hónapig nem jutott le a fogorvoshoz.

F. G.

2 éve van előzetes letartóztatásban. A panasz, hogy kevés az enivaló és minőségileg is kifogásolható. A fogai elromlottak, teljes fizikai leépüléshez vezet szerinte az intézeti étel ellátás, többek között azért is, mert nagyon kevés a vitamin.

Ha reggelire 1 karika szalámit vagy párizsit, ebédre grízgaluskát, tésztát pörkölttel, vacsorára sajtot kapnak, ez nagyon jónak számít. Az egyik legnagyobb a megfigyelők által is tapasztalt probléma az, hogy a vacsorára valót már délben megkapják, így ott jártunkkor délben megkapták a fokozottan romlandó sajtot, amit a nagyon meleg zárkában kell tárolniuk estig.

Nagyon kevés a fehérje, a kalcium, a csomagban pedig nem engedik be a vitaminokat, táplálék kiegészítőket, szerinte azok, amiket kiétkeztetéskor lehet kapni, pedig nem hatékonyak. Elmondta, hogy neki 117 kg volt a súlya, amikor bekerült, jelenleg azonban csupán 90 kg. Ehhez az is hozzájárult, hogy 2 és fél hónapig nem volt kapcsolattartása.

Az örökkel nincs probléma az intézetben elmondása szerint.

Panaszkodott a higiéniai körülményekre is, nem kapnak fertőtlenítőt, nagyon ritkán kapnak csak tisztaságit.

Az egészségüggyel nincs probléma. Kérte, hogy diétás enivalót kapjon, megvizsgálta az orvos és másnap már megkapta a diétás étrend szerinti enivalót.

A konditerem használatához orvosi vizsgálat és nevelői elbeszélgetés kell.

A. S.

- meghatalmazás felvétele elfogásakor történt rendőri és az I. sz. objektumban történt befogadáskori bv-felügyelő(k) általi bántalmazás ügyében

I. V.

- július 21-én feladott pénz nem jött meg a letétjére, illetve elkülönítették, de nem került fel a kártyára

L. K.

- I. sz. objektumba szeretne átkerülni, mert idős szülei csak ott tudják meglátogatni. A parancsnok elmondása szerint kérelmének elintézése folyamatban van.

X. Y.

- a „biztonsági” körleten van, ő is panaszkodott az eltérő fizikai körülményekre, továbbá arra, hogy itt nem lehetséges a konditermet használnia

- panasz szerint nem adnak neki megfelelő takarítóeszközöket, így nem tudja zárkáját tisztán tartani

- véleménye szerint gyakori a zárkán belüli erőszak, amiről a felügyelet nem tud, vagy nem akar tudomást szerezni, sokszor dohányzók is nemdohányzó zárkába kérik magukat a problémák elkerülése végett

V. Cs.

- kőműves szakképesítésű, március óta van előzetesben, májusban kivették dolgozni
- két hete a munkába állító bizottság kivette a munkából, valószínűleg egy affér miatt, amikor is hangosan beszélt a barátnőjével telefonon (és kiderült, h szakítottak)
- a parancsnoknak már csak azért is figyelmébe ajánlottuk a problémát, mert ő maga is említette, hogy kőműves szakmukból hiányuk van
- a parancsnok viszont elmondta, hogy a családi kapcsolatok megváltozása a fogvatartottnál biztonsági kockázatot vet fel, és csak pszichológiai vizsgálatát követően lesz végleges döntés a munkába visszaállítását illetően

L. Y.

- túlzásfoltosság
- drága a kiétkezés, főleg a mindennapi és a csomagban nem bevihető cikkek tekintetében
- sétán nem kapnak vizet (flakonban sem)

Y. X.

- ő is a „biztonsági” körleten van, de nem érti elhelyezésének okát, elmondása szerint soha nem volt fegyelmi problémája
- elmondása szerint őt is lehúzták a miséről, illetve letiltották a közösségi rendezvényekről

N. Cs.

- kiskorú gyermekeit a látogatáskor megszendáztatta a személyzet, a felesége tanúja volt
- a parancsnok tájékoztatása szerint ellenőrzik ezt a bejelentést

M. I. (névvel)

- moldáv állampolgár, nem beszél magyarul
- édesanyjával nem tud kapcsolatot tartani, mert nem tud tájékoztatást adni az adatvédelmi nyilatkozatról
- házi beszélőt szeretne ugyancsak ebben az objektumban fogva tartott feleségével.

Intézetben tapasztalt problémák rövid összefoglalása, lehetséges megoldások, jogszabály módosítás szükségessége

- 1.** A csajkák állapota. Álláspontunk szerint a jelenlegi helyzet tarthatatlan, és sürgős intézkedést kíván. Lásd a fő szövegben a parancsnoki választ!
- 2.** Az enivalóra sok panasz érkezett. Az egyik fogvatartott által nekünk adott vacsorából, meggyőződhattünk arról, hogy igaz, amit mondanak. Az enivaló kevés, szinte teljesen hiányzik a gyümölcs és a zöldség és ezáltal a vitamin az étkezésekből. Lásd a fő szövegben a parancsnoki választ!
- 3.** A legtöbb panasz a tisztálkodó és a tisztítószer hiánya miatt érkezett. A legnagyobb gond az, hogy az intézetben többségében nagy 14-16 fős zárkák vannak, ahol a közösen használt WC miatt fokozottan figyelni kellene a higiénias problémák megoldására. Így fokozottan kellene figyelni a megfelelő fertőtlenítésre, takarításra. Lásd a fő szövegben a parancsnoki választ!
- 4.** Nagyon sok panasz érkezett az ápolónők eljárására. Férfi fogvatartott is panaszkodott arra, hogy csúnyán, trágár szavakat használva beszélnek az ápolók a fogvatartottakkal. Hiába csöngetnek ki értük, nem megy oda az ápoló, vagy oda megy, de nem ad gyógyszert, azt mondja, ő is rosszul van. Sürgősen szükséges lenne az ápolónők eljárásának fokozott felügyelete. A parancsnok-helyettes mondta, hogy az ápolónőkkel kapcsolatos problémákról maga is tudomással bír.
- 5.** A női fogvatartottak nevelőjére rendkívül sok panasz érkezett. Ha a fogvatartottak megkeresik problémáikkal, azt válaszolja, hogy neki is vannak gondjai, és elküldi őket, gyakran trágár kifejezések kíséretében. A fogvatartottakkal durván beszél, és a legalapvetőbb segítségnyújtási szándék nélkül jár el. A megfigyelők véleménye szerint felülvizsgálatra szorul, hogy a szóban forgó nevelő alkalmas-e a feladat ellátására.

A parancsnok írásos válaszában tájékoztatta a megfigyelőket arról, a nevelővel személyes megbeszélést tartott és egyben folyamatosan figyelemmel kíséri a fogvatartottakkal kapcsolatos bánásmódját, probléma esetén a szükséges intézkedéseket megteszi.

- 6.** Indokolatlan megkülönböztetés, hogy a női könyvtár kb. az 1/3- a férfiak könyvtárának. Jóval kisebb helyen, így sokkal kevesebb könyv áll a rendelkezésükre. A könyvtárak között pedig még a nevelő útján sincs átjárás, így van olyan külföldi női fogvatartott, aki egyáltalán nem jut hozzá az anyanyelvén csak a férfi könyvtárban lévő könyvhöz.
- 7.** Szintén indokolatlan megkülönböztetés, hogy a nőknek csak olyan betegszoba áll rendelkezésre, ahol 1 darab ágy van. Amennyiben több női fogvatartott is rosszul van, őket a zárkában a társaik között, látják el, vagy a többiek addig bezárják a fürdőbe. A férfiak részére ezzel szemben több ágyas betegszoba áll rendelkezésre.

A megkülönböztetéssel kapcsolatban a Parancsnok megjegyezte, hogy a férfiak-nők aránya 6:1, így a kevesebb könyv indokolt a női körleten, de igyekszik az Intézet a könyvellátást úgy megoldani, hogy csak a példányszám, és ne választék tekintetében legyen különbség.

8. Az intézetben a női fogvatartottak a VI. emeleten vannak elhelyezve, ennek ellenére tőlük is elvárás, hogy befogadást követően felvigyék a matracot és minden holmijukat gyalog a VI. emeletre. Hasonló probléma, hogy a séta udvarra az idősebb fogvatartottak tekintettel arra, hogy a VI. emeletről kellene le és felmenniük egészségügyi állapotuk miatt, nem tudnak lejutni. Mind a két esetben, de különösen a befogadást követően indokolt lenne a lift használat engedélyezése.

A Parancsnok közölte, hogy az intézetnek ez az egyetlen liftje, mely elsősorban ételhordásra szolgál, meghibásodása rendkívüli nehézségekhez vezetne, így annak állapota miatt a nagyobb igénybevétele nem biztosítható.

9. A telefon használatban kapcsolatban a megfigyelők megdöbbenően értesültek arról, hogy a jogszabályi előírással szemben -ami szerint a védőt a fogvatartott bármikor korlátlan ideig hívhatja - az intézetben a védőt is csak hetente 3 alkalommal 10 percre, a normál telefonálás rendjén belül lehet hívni. Ez az eljárás jogszabálysértő, így azonnali intézkedést igényel. Lásd a fő szövegben a parancsnoki választ!

10. A megfigyelők véleménye szerint indokolatlan, hogy a nők nem használhatják a konditermet, így a részükre nem áll rendelkezésre semmiféle sportolási lehetőség. Nincs olyan jogszabály, ami ezt a megkülönböztetést előírná, illetve eltúrná. Indokolt lenne tehát, hogy a nők legalább hetente 1 alkalommal használhassák a konditermet.

A parancsnok tájékoztatta a Bizottságot, hogy tervezi a női használatra szolgáló konditerem kialakítását, addig az objektum többi részéhez viszonyítva szellősebb női körleten elhelyezett ping-pong asztal és szobakerékpár használható sportolás céljára.

A látogatás alapján az intézet részéről megtett intézkedések

1. A Parancsnok intézkedett új mosogatószer beszerzése érdekében.
2. Az Intézet új céggel kötött szerződést a kiétkéztetés lebonyolítása céljából, a szerződés részletesen szabályozza az árképzési mechanizmust.
3. A Parancsnok személyes megbeszélésen egyeztetette a panaszok nagy száma által érintett nevelőt.
4. Az Intézet tervezi női konditerem rendszeresítését.